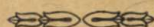

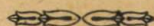
A SZENTESI
M. KIR. ÁLL. FŐGIMNÁZIUM
CSONGRÁDI FIÓKINTÉZETÉNEK

ÉRTESITŐJE

AZ 1920—1921. ISKOLAÉVRŐL

KÖZZÉTESZI:
JAEGER IMRE
FŐGIMN. IGAZGATÓ.

CSONGRÁD, 1921.
NYOMATOTT: SZILBER J. ANTAL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

I.

Adatok az intézet történetéhez.

1. Az intézet felállítása. Kulturális elmaradottsága okozta, hogy Csongrád nem tudott megfelelni azoknak a feladatoknak, melyek történeti múltja, kedvező földrajzi fekvése, termékeny földje, színmagyar lakosságának tekintélyes száma és kitartó szorgalma következtében ráhárultak volna. Ezért a város szélesebb látókörű vezetői már régóta sürgették egy középiskola felállítását, mely a többi iskolafajokat is élénkebb munkálkodásra serkentené, az általános műveltség színvonalát emelné és a vidéknek saját fiaiból alapos tudású, nemzeti és vallásos érzésében meg nem ingatható intelligenciát nevelne.

Egyhangú képviselőtestületi határozatok kérték 1909.-ben, majd 1911.-ben a nm. V. K. M.-tól egy kir. kath. főgimnázium szervezését. Zichy János gr. miniszter 1911-ben hajlandónak is nyilatkozott egy főgimnázium fokozatos felállítására. A miniszteriumban történt személyi változások következtében az ügy nem intéződött el. 1918.-ban megismételte a képviselőtestület régi kérését. Az oláh megszálló csapatok kivonulása után, amikor mindenki előtt világossá lett, hogy csak kulturális felsőbbbsége tarthatja fenn Csonka-Magyarországot a kapzsi, erőszakos szomszédok alkotta gyűrűben, újabb erővel támadt fel a gimnázialis mozgalom. A községi képviselőtestület 1920 május 10.-én tartott gyűlésén egyhangulag elhatározza, hogy sürgősen felkéri a nm. VKM-ot egy kath. jellegű főgimnázium alapítására, továbbá Dr. Hanauer István váci megyés püspökhöz és Dr. Schandl Károly nemzetgyűlési képviselőhöz fordul avval a kérelemmel, hogy a kérvényt előterjesztő küldöttséget vezetni és kérésüket támogatni kegyeskedjék.

Különböző okok késleltették az új intézet felállítását. Csak 1920. október végén kapta meg Jaeger Imre menekült közs. főgimnáziumi igazgató a megbízást, hogy megszervezze az egyenlőre egyosztályos intézetet, mely költségvetésileg a szentesi m. kir. áll. főgimnázium fiokintézete, de tanulmányi és ügyvezetési tekintetben önálló. Az igazgató igyekezett a kéthónapos késedelemből folyó nehézségeket leküzdeni és a nm V. K. M. 134176—1920. sz. rendeletével az állami polgári fiuiskola épületében kiutalt és a polg.

fiúiskola igazgatója által készséggel rendelkezésre bocsátott helyiségekben elvégezte az előkészítő munkálatokat a tanév megnyitására. Nov. 8. és 9.-én tartottuk meg a felvételi vizsgálatokat, 12.-én a *Veni Sanctet*, nov. 13.-án pedig megkezdettük az előadásokat.

Tanügyi felsőbb hatóságaink jóakaratu támogatása, nemzeti gyűlési képviselőnk és a községi előljáróság meleg érdeklődése, a képviselőtestület áldozatkészsége és társadalmi életünk vezető köreiből közreműködése következtében az új intézet végre megkezdhetette az egész vidékre nézve oly fontos működését. Ha az élők, kiknek az új iskola hálaival tartozik, nem is soroltuk fel névszerint, legyen szabad kegyelettel megemlékeznünk egy egyszerű kiskisgazdáról, megboldogult Benke Jánosról, ki fáradságot nem ismerve, buzgón és teljesen önzetlenül támogatta a gimnázialis mozgalmat.

2. Változások a tanári testületben A nm. VKM. 114393-1920 számú rendeletével megbízta *Jaeger Imre* oraviczabányai közs. főgimnáziumi menekült igazgatót az újonnan megnyitott fióköntézet vezetésével, 111077—1920. sz. rendeletével pedig beosztotta oda *Lévai Sándor* munkácsi áll. főgimnáziumi menekült rendes tanárt. A VKM. 116358—1920. sz. rendelete alapján 1921. dec. 17.-től kezdve helyettes tanári minőségben harmadik tagja lett a testületnek az öt évi hadifogságból hazatért *Pozsár István* okl. középiskolai tanár.

Bálint Endre róm. kath. hitoktató, akit püspöke plébánossá nevezett ki, 1921. május havában hagyta el intézetet. Kollegiális viselkedése, buzgalma, az ifjuság iránt tanúsított jóakarata megszerezte számára tanártársainak és tanítványainak szeretetét. Utóda *Dudás Károly* r. k. hitoktató lett.

3. A tanítás időtartama. A tanítás az előírt szünetek kivételével megszakítás nélkül június 21.-ig tartott. A téli hónapokban Csongrád előljárósága a legkedvezőtlenebb viszonyok között is mindig biztosított az intézet számára annyi tüzelőt, hogy szén-szünetre nem volt szükség. A befejező összefoglalások jun. 22.-én, 24.-én és 27.-én voltak, június 29.-én tartottuk a *Te Deumot* és az azt követő évzáró ünnepélyt, melyet a „Magyar Jövő“ ifjusági irodalmi mozgalom propagálására is felhasználtunk.

4. A tanulók. Az I. osztályba felvettünk az év elején 27 nyilvános és egy magántanulót. Első pillantásra igen kicsinynek látszik ez a szám. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy az iskola két hónapi késéssel nyílt meg, amikor a legtöbb szülő már más helybeli, vagy vidéki intézetbe íratta gyermekét, akkor ez a létszám is elég nagy. A jövő tanévben — az általános érdeklődés alapján ítélve — a tanulók száma jelentékenyen nőni fog.

Az év folyamán kimaradt két tanuló. Osztályzatot kapott 25 nyilvános és 1 magántanuló (leány).

5. **Tananyag.** A tanítás az érvényben levő miniszteri tanterv szerint, az utasítások szellemében, approbált tankönyvek alapján történt. A tananyagot minden tárgyból befejeztük.

6. **Hivatalos látogatás.** *Dr. Lippay György*, szegedi tankerületi kir. főigazgató úr 1921. február 19.-én látogatta meg tankerületének legifjabb intézetét. Öméltósága meghallgatta a tanulók feleleteit, megvizsgálta az igazgatói ügyvitelt és a febr. 19.-én délután tartott értekezleten, beszámolva látogatásának tapasztalatairól, fejtegette azokat az irányelveket, melyeknek betartásával a középiskolák a magyar nemzeti kulturát sikeresen szolgálhatják. Kifejezte azt a reményét, hogy a kis intézet, mint eddig, a jövőben is életrevaló működést fog kifejteni.

II.

Tanári testület.

a) Rendes tárgyak tanárai.

Jaeger Imre, az intézet vezetésével megbízott közs. főgimn. igazgató. Okleveles a mennyiségtanból és a természettanból. Tanította az I. osztályban a mennyiségtant heti négy órában. Az irodai és butorzatbeli felszerelés őre. Tanít 14 év óta.

Lévai Sándor, rendes tanár. Okleveles a földrajzból és természetrajzból. Tanította az I. osztályban a földrajzot, a természetrajzot, a rajzoló geometriát, a szépirást és a tornát, valamint vezette a játékdélutánokat, összesen heti 13 órában. Az I. osztály főnöke. Tan-dijkezelő. A geometriai szertár őre. Tanít 8 év óta.

Pozsár István, helyettes tanár. Okleveles a történelemből és a földrajzból. Tanította az I. osztályban a magyar nyelvet, a latin nyelvet és vezette az ifjúság szavaló óráit, összesen heti 12 órában. A tanári és ifjúsági könyvtár, a földrajzi és történelmi szertár őre. Tanárértekezletli jegyző. Tanít 2 év óta.

b) Hitoktatók.

Bálint Endre váczegyházmegyei róm. kath. áldozópap, polgári fiu- és leányiskolai hitoktató. Tanította 1921 május 17.-ig az I. osztályban a róm. kath. hittant heti 2, az éneket heti 1 órában. Exhortator.

Berényi Lipót polgári fiu- és leányiskolai izraelita hitoktató. Tanította az I. osztályban az izraelita hittant heti 1 órában.

Dudás Károly váczegyházmegyei róm. kath. áldozópap, polgári fiu- és leányiskolai hitoktató. Tanította 1921 május 18.-tól az év végéig az I. osztályban a róm. kath. hittant heti 2, az éneket heti 1 órában. Exhortator.

Iskolaszolga.

Keller Farkas, a polgári fiuiskola iskolaszolgája.

III.

Jótékonyság. Adományok.

Tervbe vettük a helybeli társadalom vezető köreinek bevonásával egy ifjúsági segítő egyesület megalakítását. De addig is, míg kellő pénzalappal rendelkező, alapszabályok szerint működő egyesületet tudunk felállítani, — már a jövő tanév elején — szeretnők a szegénysorsu, arra érdemes tanulókat legalább tankönyvekkel ellátni. Adományokat erre a célra köszönettel elfogadunk.

A folyó tanévben Forgó Lászlóné urnő. egy hadiárva felvételi díját és egész évi tandíját (összesen 525 K-át) fizette a sajátjából. Az igazgatóság az adományokért ez uton mond köszönetet.

IV.

Az intézet felszerelése.

Ebben a tanévben az intézet a helybeli áll. polgári fiuiskola butorzatát használta. A legszükségesebb tanszereket a gimnázium Csongrád község költséghozzájárulásából szerezte be.

A szertárak és tanári könyvtár álladéka a tanév végén: 19 drb. vétel, 21 drb. ajándék, összesen 4289.20 K. értékben.

Az ifj. könyvtár álladéka 5 kötet vétel, 5 kötet ajándék, összesen 281.20 K. értékben.

V.

A tanulók névsora és előmenetele.

Előmenetel:

- 1 = jeles
- 2 = jó
- 3 = elégséges
- 4 = elégtelen

Magaviselet:

- 1 = dicséretes
- 2 = megfelelő
- 3 = tűrhető
- 4 = rossz

I. osztály.

Osztályfőnök: Lévai Sándor.

A tanuló neve, vallása, ismétlő e?	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Mennyiségtan	R. geometria	Szépírá	Testgyakorlás	Ének
Bacsa István r. k.	1	2	3	3	3	2	3	3	2	1	2
Balog József r. k.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Benedek Miklós r. k.	2	2	3	3	3	2	3	2	3	1	1
Darida Pál r. k.	k	i	l	é	p	e	t	t			
Fái Ferenc r. k.	1	1	3	3	3	2	2	2	3	2	1
Fái Imre r. k.	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2	1
Forgó Imre r. k.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Forgó István r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3
Forgó József r. k.	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	1
Forgó Sándor r. k.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Gál József r. k.	1	1	3	3	2	2	2	3	3	1	1
Greskovics József r. k.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Gulyás János r. k.	2	3	4	4	3	3	4	4	3	2	2
Gyovandor János r. k.	1	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2
Kispataki István r. k.	1	1	2	2	3	2	3	3	3	2	2
László József r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mészáros Sándor r. k.	k	i	l	é	p	e	t	t			
Örnyik Sándor r. k.	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2
Schwechtje Sándor r. k.	1	3	3	3	3	3	3	4	3	1	2
Spielman László izr.	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1
Szabados László Sándor r. k.	2	3	4	4	4	4	4	4	3	1	2
Szemerédi András r. k.	1	1	3	3	3	3	2	3	2	1	1
Szilaj Varga János r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szlávik Sándor r. k.	1	2	4	4	4	3	4	3	3	2	2
Törköly József r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Vig Lajos r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Vincze Sándor r. k.	1	1	2	2	3	3	3	3	2	2	2
Magántanuló:											
Kovács Piroska r. k.	—	2	3	3	3	2	3	3	—	—	—

Összesen: 28.

VI.

Statisztikai adatok.

1. A tanulók számának változása. Felvételt az I. osztályba 27 nyilvános, 1 magántanuló (leány). Kimaradt 2. ny. tanuló. Osztályoztatott 25 nyilvános és 1 magántanuló (leány).

Kimutatás az osztályozott tanulókról:

2. Vallás szerint: Róm. kath. 25, izraelita 1.
3. Anyanyelv szerint: Magyar 26.
4. A szülők (törvényes gondviselők) lakhelye szerint: Csongrád 23, csongrádi járás 3.
5. A szülők foglalkozása szerint: Középbirtokos 4, kisbirtokos 8, kisiparos 5, ipari tisztviselő 1, kiskereskedő 1, közlekedési kisvállalkozó 3, kereskedelmi tisztviselő 1, köztisztviselő 1, tanító 1, magánzó 2.
6. A tanulók nyelvismerete szerint: Csak magyarul tud 24, németül is 2.
7. Előmenetel szerint: Jeles rendű 1, jó 7, elégséges 14, egy tantárgyból elégtelen 1, két tantárgyból elégtelen —, több tantárgyból elégtelen 3.
8. Mulasztások. Az egész iskolai évben mulasztott órák száma 560.

VII.

Tájékoztató az 1921-22. iskolai évre.

A jövő tanévben az első osztályon kívül megnyílik intézetünk második és — elegendő számu jelentkező esetén — az ötödik osztálya is. A javító és felvételi vizsgálatokat f. é. augusztus 29, 30. és 31. napjain tartjuk meg.

A tanulók felvétele és beírása szept. hó 1., 2. és 3. napjain történik. Az első osztályba az elemi iskola IV., (esetleg V.) osztályát végzett tanulók a nagym. VKM. 104403—920 számú rendelete értelmében csak *felvételi vizsgálat* alapján vehetők fel. A felvételi vizsgálat írásbeli és szóbeli részből áll.

Az írásbeli vizsgálat tárgya egy magyar nyelvű olvasmány szövegének leírása tollbamondás után.

A szóbeli vizsgálat tárgya a) a magyar nyelvből: valamely a vizsgálatra olvasott, rövid olvasmány tartalmának előadása s az olvasmányban előforduló legegyszerűbb nyelvtani jelenségek felismerése, b) a számtanból: a négy alapművelet egész számokkal 1000-ig, az egyszeregy biztos tudása s a fejszámolásban való ügyesség kipuhatólása.

A felvételi vizsgálatra aug. 23.-25. napjain d. e. lehet a gimnázium igazgatói irodában jelentkezni, de tanácsos már jul.

10.-ig előjegyeztetni a tanulókat. Bemutatandó a tanuló születési bizonyítványa és elemi iskolai értesítő könyvecskéje. A vizsgálat díja 12 korona.

A beiratkozásnál fizetendő díj 85 K., egész vagy $\frac{3}{4}$ tandíjmentes tanulókra nézve 60 K.-át tesz ki.

Az egész évi tandíj 440 K., mely négy részletben fizethető. A magántanulók tandíja 520 K. Tanférfiak, közalkalmazottak, igazolt szegénysorsu szülők jól tanuló gyermekei tandíjkedvezményben részesülnek.

Az intézetbe magántanulóknak leányok is felvehetők. Az V. oszt., leánymagántanulók a szegedi tanker. kir. Főigazgatósághoz folyamodhatnak azért, hogy a tornán kivül az összes tanítási órákra bejárhassanak.

Azok a tanulók, kik a polgári fiuiskola I. osztályát sikerrel végezték, a gimnázium II. osztályába felvehetők, ha augusztus végén felvételi vizsgálatot tesznek az első osztály latin nyelvi anyagából és a közönséges törtékből. A polgári fiuiskola IV. osztályából a gimnázium V. osztályába rendes tanulóknak jelentkezők aug. végén a latin nyelvből (I.—IV.), és a növénytanból (IV.) tesznek vizsgálatot. A polgári leányiskola IV. osztályát végzett leányok felvételi vizsgálata a gimnázium V. osztályából teendő magánvizsgálatukkal egyidejűleg tartandó. Ennek a felvételi vizsgálatnak az anyaga: latin ny. (I.-IV.), növénytan (IV.), algebra (IV.) és rajzoló geometria (III.-IV.)

A tantervi különbözetből teendő vizsgálatokért előzetesen tantárgyanként 30 K. díj fizetendő.

Azok a tanulók, kik a gimnázium V. osztályába akarnak beiratkozni, lehetőleg jul. 10.-ig jelentkezzenek.